

Виклики і ризики розгортання кризових процесів в Україні та напрями економічної політики їх запобігання

Центр Разумкова

В.Юрчишин

Зумовленість кризових втрат України ?

Як зміниться становище в Україні в таких
сферах до кінця 2017 року?

	<i>Зміниться на краще</i>	<i>Зміниться на гірше</i>	<i>Не зміниться</i>	<i>Важко відповісти</i>
Економічне становище країни	11,8	35,9	39,7	12,6
Рівень добробуту Вашої родини	11,7	30,9	41,7	15,8

Як зміниться становище в Україні у найближчі 2-3 роки?

	<i>Зміниться на краще</i>	<i>Зміниться на гірше</i>	<i>Не зміниться</i>	<i>Важко відповісти</i>
Економічне становище країни	22,9	27,2	23,7	26,1
Рівень добробуту Вашої родини	23,7	23,8	23,2	29,3

Зумовленість кризових втрат України ?

Рік	Період	Тривалість, міс.
1999/2000	Завершення пострадянської кризи	
2004-2005	Вересень 2004 – лютий 2005	5-6
2008-2009	Серпень 2008 – червень 2009	12-13
2013-2015	Жовтень 2013 – вересень 2015	24-25
2019 ?	...	

... спільні риси:

- **посилення політичної напруги** і політичних протистоянь;
- **стрімке падіння** (понад 6%) реального ВВП (крім 2004р.);
- **втрата інвестиційної складової** та інвестиційного потенціалу, а також інвестиційної і ділової привабливості українського економічного середовища;
- погіршення зовнішньоекономічного сектору – **зростання торговельних дефіцитів, втрата резервів**, девальвація національної грошової одиниці...

Зумовленість кризових втрат України ?

З яким із наведених тверджень Ви згодні найбільшою мірою?

Постійні економічні шоки та кризи є характерною рисою України сьогодні і залишатимуться такою протягом найближчого десятиліття	33,4
Кожні 3-4 роки в Україні відбуватимуться кризові процеси в економіці	18,3
Внутрішні чинники економічних криз будуть подолані, проте країна залишатиметься чутливою до зовнішніх кризових економічних впливів	15,4
Україна за рік-два подолає нинішню економічну кризу і розпочне тривалий період стабільного розвитку економіки	13,5
Важко відповісти	19,4

Глобальні виклики і ризики...

значний вплив на економічне середовище України
у коротко- та середньостроковій перспективі

- **зміни у структурі світової економіки** (внаслідок задекларованих намірів США, започаткуванням процесу Brexit,...) і **глобальний перерозподіл ділової активності** і формування ланцюгів доданої вартості;

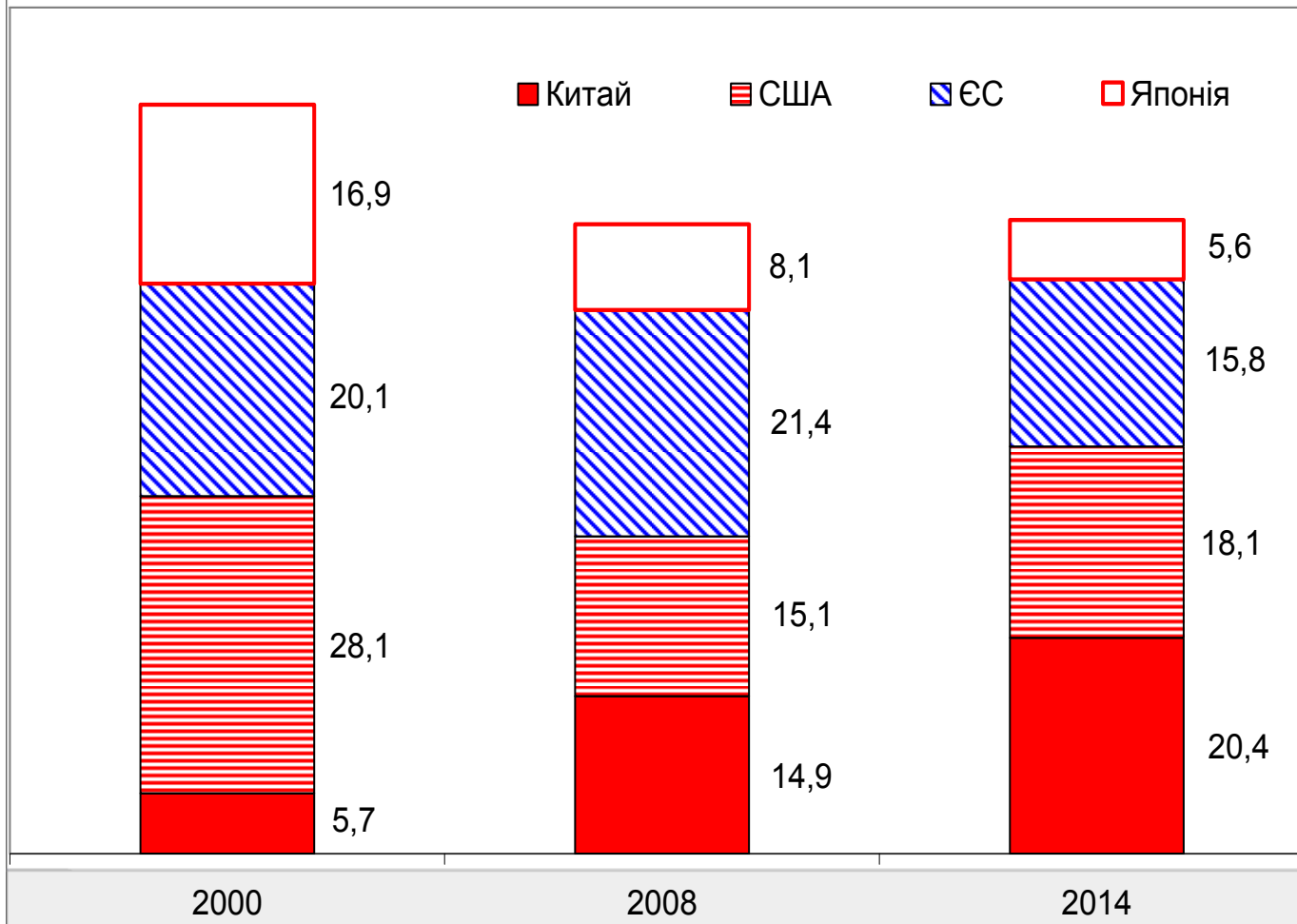
- **різноспрямовані інтеграційні наміри** та кроки;

- зміни у глобальних потоках товарів і капіталів,

формування **нових торговельно-економічних утворень**;

- трансформації на валютних, споживчих і сировинних ринках, **пошук нових конкурентних ніш та застосування оновлених інструментів підтримки та сприяння економічному зростанню і розвитку.**

Заощадження у найкрупніших економіках, % світового (у доларовому еквіваленті)

Заощадження:

...джерело...

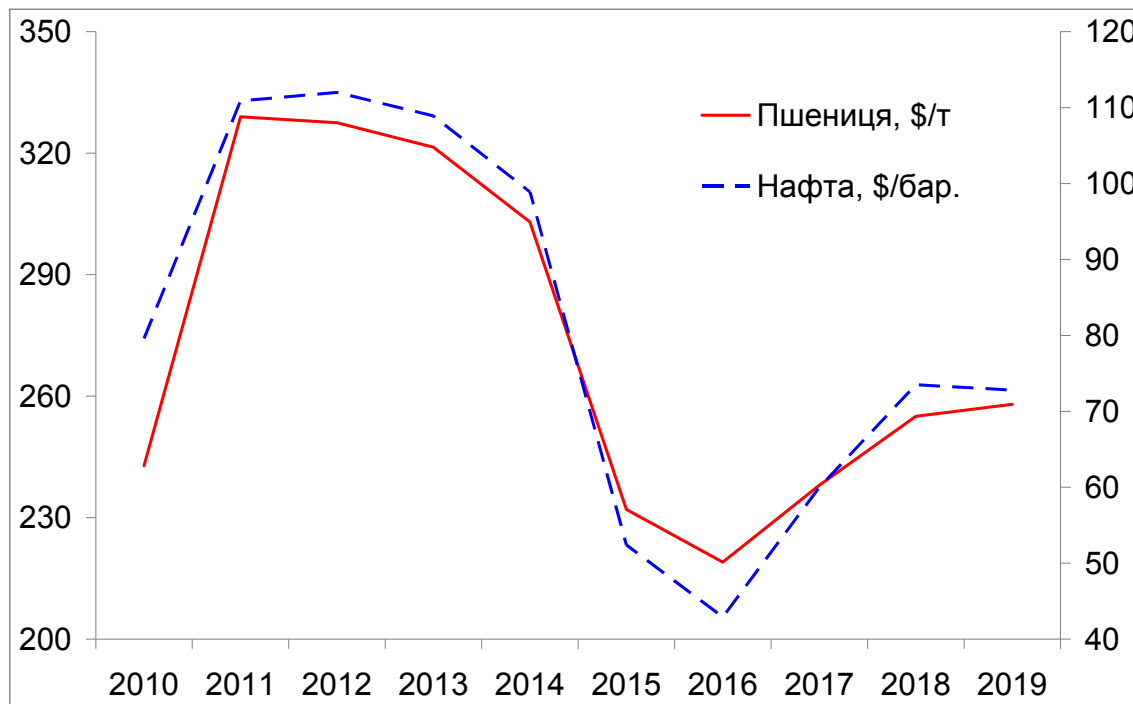
інвестицій,
міжнародних
резервів...

...фінансування
фіскальних і
зовнішніх
дефіцитів...

...зростання
реального ВВП...

Умови торгівлі, конкурентоспроможність, інвестиції...

Зміна вартості **головних біржових товарів на світових ринках** не носитиме шоковий характер ...
помірне зростання цін

умови торгівлі для
України
найближчими
роками не матимуть
тенденції до
покращення ...
...погіршення
структури
платіжного балансу

Умови торгівлі, конкурентоспроможність, інвестиції...

- **чим вищою є конкурентоспроможність і розвиненість країни, тим меншим є вплив** на її платіжний баланс змін в умовах торгівлі;

- належний **рівень заощаджень і позитивні умови торгівлі** можуть спонукати до **припливу ПІІ** (така макроекономічна «комбінація» є передумовою стійкого зростання);

- заощадження – **посилення** макроекономічних впливів умов торгівлі та ПІІ; **монетарна експансія** є позитивним чинником **прискорення позитивної економічної динаміки**, збільшення заощаджень, інвестицій в основний капітал, припливу ПІІ...

Загальні і чисті обсяги випуску облігацій висхідних країн, \$ млрд.

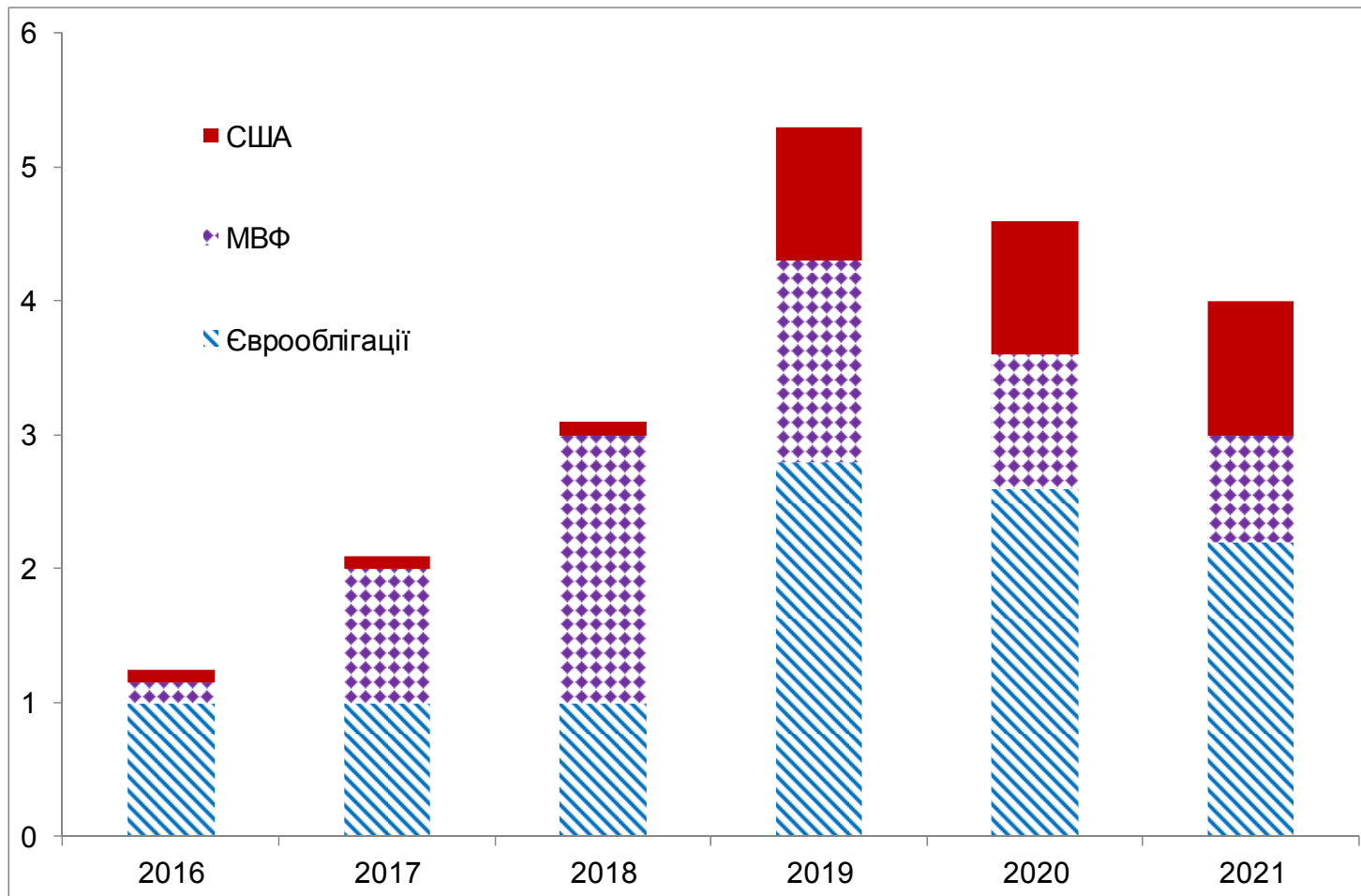
- 2016: безпрецедентно високий обсяг випуску нових облігацій, що суттєво змінило ситуацію з фінансуванням потреб висхідних країн;

- суттєве скорочення у термінах погашення (2015р. – понад 10 років, 2016р. – основна частка 5-7 років);

	2013	2014	2015	2016(o)
Загальний випуск	74,9	90,2	81,0	141,5
Виплати:	66,2	79,9	85,0	73,1
Основна сума	26,1	37,8	43,9	27,2
Обслуговування	40,1	42,1	41,1	45,9
Чисте фінансування	8,7	10,3	-4,0	68,4

Зумовлено збереженням довгострокової невизначеності на глобальних фінансових ринках (зміни у монетарній політиці США, завершення кількісного пом'якшення...)

Виплати за зовнішніми державними боргами України, \$ млрд. (основна+обслуговування)

З літа 2018р. Україна може залишитись без фінансової підтримки міжнародних фінансових інститутів

Сьогодні і упродовж принаймні двох наступних років **перед Україною постають критичні ризики**, пов'язані з:

- ослабленням експортного потенціалу і слабким включенням у нові конкурентні середовища,
- низькими рівнями заощаджень та інвестицій,
- погіршенням умов торгівлі і платіжним балансом,
- відстороненістю від глобальних інтеграційних та інфраструктурних проектів,
- відтоком капіталів,
- слабкістю джерел фінансування фіскальних і зовнішньоторговельних дефіцитів,
- здорожчанням позичкових коштів і посиленням боргового тиску.

Чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

	Березень 2015 р.	Лютий 2016р.	Листопад 2016р.	Квітень 2017р.
Здатна подолати протягом найближчих кількох років	21,8	19,1	17,8	15,6
Здатна подолати у більш віддаленій перспективі	42,7	45,4	43,2	49,8 ↑
Не здатна	21,6	23,4	23,9	18,8 ↓
Важко відповісти	13,9	12,0	15,1	15,8

Чи маєте Ви намір виїхати з України у зв'язку з відсутністю перспектив в Україні?

Маю намір виїхати на тимчасове працевлаштування і повернутись, коли ситуація в країні поліпшиться	11,7
Маю намір виїхати на постійне проживання за кордон, навіть якщо не вдасться працевлаштуватись за спеціальністю	6,3
Маю намір виїхати, але це не пов'язано з відсутністю перспектив	4,6
Не маю наміру виїжджати з України	66,0
Важко відповісти	11,4